

vedgaardene under Sorø Akademi skulde bortforpagtes ved Auktion eller sælges. Den Indstilling gjorde Finantsudvalget den Gang, og den daværende Kultusminister, det var Monrad, om jeg ikke tager meget feil, gav det Tilfagn, at naar en Hovedgaard under Akademiet blev ledig, skulde den stilles til Auktion alternative eller Bortforpagtning, og Monrad holdt, hvad han lovede; thi saa snart Forpagtningen vilde udløbe paa to af Akademiets Gaarde, nemlig Store Ladegaard og Mørup, fremlagde han et Lovforslag her i Thinget om disse Eiendommers Salg, og disse Forslag bleve vedtagne. Den ene Gaard, Ladegaarden, blev solgt meget fordelagtigt, den anden blev ikke solgt, men blev bortforpagtet og er det endnu. Det, der gav Anledning til denne Bevægelse om Hovedgaardene under Akademiet, var det, at Nordruplund var bortforpagtet uden Auktion. Nu er Nordruplund atter bortforpagtet uden Auktion, og uden at der fra Ministeren er fremlagt noget Lovforslag om at sælge denne Gaard. Det strider mod Traditionen, og det var det, jeg tillod mig før at sige, hvad det „midlertidige“ havde at betyde under Kultusministeriet. Her have vi en Hovedgaard, om hvilken det for 20 Aar siden blev vedtaget, at den skulde stilles til Bortsalg, naar Forpagtningen hørte op; men det er ikke forsøgt, og derfor er det at jeg siger til den ærede Ordfører, der ser han, hvad det „midlertidige“ under Kultusministeriet har at betyde. Nu kan det jo i og for sig ikke gjøre saa meget; men jeg tror ikke, at det er nogen for Akademiet fordelagtig Forpagtning. Jeg tror, at Forpagtningsafgifterne ere højere paa de tilsvarende Jorder; jeg tror, at Præstegaardsjorderne eller lignende Jorder paa mindre Eiendomme i Sorø Amt give 40 Kr. eller maasse 45 Kr. pr. Td. Land, naar det regnes paa den Maade, som her er regnet; thi det ærede Thing skal lægge Mærke til, at Akademiet har spenderet hele 42,000 Kr. paa at draine Nordruplund, og det er altsaa en fortrinlig Eiendom. Denne Forpagter sparer jo, hvad det vil koste at draine. Saa giver han saa meget mere i Forpagtning, siger den ærede Minister maasse? Sa! men saa har han dog gode Jorder at begynde med, medens de andre Forpagtere begynde med at forbedre dem, men han kan lige strax begynde med at nyde Frugten af de 42,000 Kr., hvilket er noget Andet. Jeg vil nu spørge den ærede Minister, staar Akademiet sig ved at have saadanne Udgifter til Forpagtergaardene som 42,000 Kr. ad Gangen? Er det noget Almindeligt i Danmark paa Hovedgaardene? Og naar saa der skal finde Ombygning af Bygninger Sted hvilket let kan ske paa de Gaarde, saa bliver det meget dyrt at holde de Gaarde. Vi have her i Folkethingets Historie en anden af Akademiets Hovedgaarde, som man fandt skulde ombygges, og saa viste det sig at blive saa dyrt, at den daværende Kultusminister — det var en Mand, der

havde Forstand paa Landeiendomme, det kan ogsaa den ærede Ordfører bekræfte — det var afsbøde Peter Bang, strax sagde: Vi maa absolut sælge Hellestrupgaard. En Dag her i Thinget kom han op til mig og sagde: Ved De hvad, Hellestrupgaard har kostet? 52,000 Rdl., vi faae saa mange Penge aarlig i Stedet for at sætte til. Det stete den Gang henne bag ved Formandens Stol, og det er saamen ikke anderledes med Nordruplund. Derfor den ærede Minister vilde have stillet Nordruplund til Auktion, da tror jeg forvist, at han vilde have faaet den langt højere betalt, end han nu har faaet ved Forpagtningsafgiften som Renter. Nordruplund er ingen Bagatelgaard, det er 70 Td. Hartorn, det er 10 sammenlagte Bøndergaarde, og skulde denne Gaard ikke kunne udbringes, efter at Akademiet har kostet saa meget paa dens Drift, til 10,000 Kr. pr. Td. Hartorn? Det kan den ganste vist, især hvis den ærede Minister vilde have ladet det Par Hundrede Tdr. Land Skov, som ligger til Nordruplund, følge med, og det vilde Akademiet saamen ogsaa have Gavn af, saa kunne de tale nok saa meget de vil om Forstassistentter og Reserveassistentter. Jeg paataaler dette Forhold, fordi det er imod den Tradition, som har gjort sig gjældende her i Thinget, og fordi Auktion paa et offentlig Gods og Domæne — thi som saadant betragtes jo Akademiet — bør være Regulator — om man vil — for Bortforpagtninger. I Forsjor tillod jeg mig at tale om nogle andre Smaaeiendomme under Nordruplund, og den ærede Minister var da saa velvillig og opmærksom, — hvorfor jeg takker ham, jeg har ikke haadt Leilighed til at gjøre det før — at han paa Budgettet for Sorø Akademi i Fjor optog alle de Smaasteder, Huse, Bolsteder og Gaarde, som endnu ikke ere solgte til Selveiendommen. Og hvad mere er — ja derfor er jeg ogsaa den ærede Minister forbunden — han tilfagde, at det vilde blive prøvet, om disse Eiendomme kunde sælges i Stedet for at bortfæstes. Nu ser jeg af Motiverne i Aar, at et saadant Sted under Nordruplund er bortfæstet. Jeg tvivler nu ingenlunde om, at den ærede Minister har forsøgt at overdrage det til Selveiendom, jeg kjen-der ikke Forhandlingerne, men jeg tvivler ikke derom; jeg refererer mig til, at jeg for den nu afsbøde Fæstter har ført en Sag om at blive Selveier; den blev tabt ved Overretten, fordi Gaarden eller Huset, det er egentlig et Boelssted — laa paa saakaldet Hovedgaardsjord. Jeg tror nok, jeg en Gang har nævnt for den ærede Minister, at det vilde være ønskeligt, om der kom en moderat Lov om, at de paa Mørups og Nordruplunds Hovedguardsjorder liggende Huse maatte blive bortsolgte paa billig Maade; thi efter at Akademiets øvrige Gods er solgt, forekommer det mig dog at være en Besynderlighed at holde en Snes smaa Fæstehuse, især da det, saaledes som